

AUTOMOBIL

Říkala jsem mu Automobil. Nepovažovala jsem ho za opravdového dědečka, protože mě nehoupal na kolenou a nevyprávěl pohádky. Naopak byl neobyčejně výstřední. Měl rád víno, ženy a zpěv. Snad proto jsem mu vymyslela zmíněnou přezdívku. Její prapůvod ale vězel v embéčku šedomodré barvy, s nímž vyrážel na výlety za něžným pohlavím.

Žil v přízemním domku přímo pod nemocnicí a z kuchyně mohl pozorovat hlavní dopravní tepnu Nového Města na Moravě. Skoro každý tudy projížděl, nebo procházel pěšky. Automobil s oblibou chodce odměňoval řízným pozdravem, který hřměl ulicí. Kdo se této nadbytečně halasné povinnosti chtěl vyhnout, snažil se často nenápadně propížit pod okny. Na takové nezmary si ale spolehlivě počíhal a neváhal za nimi vyběhnout z branky. Tudíž mu téměř nikdy, pokud zrovna seděl u okna, ke své smůle neunikli.

Ženská část naší rodiny mě spíše odmítala svěřovat Automobilovi do péče. Babička se s ním totiž před mnoha lety rozvedla, a proto ho využívala jen coby záložního opatrovníka. Ovšem on se na hlídání pokaždé pečlivě připravil, neboť se na mě těšil, a dokonce mě měl svým zvláštním způsobem rád. Docela slušně vařil a choval holuby. Tím pádem jsem věděla, že mi s největší pravděpodobností připraví holoubě s rýží. Kupodivu tehdy mi tento pokrm ještě chutnal. Dnes bych ho nepozřela.

Opeřené obědy mě těšily přesně do doby, než mě vzal na půdu, abych se podívala na živá holoubátka. Krčila se v hnízdečku a připadala mi ve svém něžném ochmýření více než roztomilá. Dovolil mi je trochu pošimrat na hlavičce, čímž pro mě veškerá poetika dne skončila. Automobil nepatřil mezi ohleduplné a romantické duše, protože jedno odrostlejší mládě vzal do ruky a zakroutil mu přede mnou krkem. V tom okamžiku mi holoubátkové hody nesmírně zhořkly. Pamatuji si, že z půdy vedly nesmírně prudké schody a já, naprosto otřesená vraždou zvířete, jsem z nich málem spadla. V pěti letech jsem koloběh života prostě vůbec nechápala.

Vedle holubů si Automobil vykrmoval i králíky. Postavil jim poměrně pohodlnou králíkárnou a byl na ni náležitě pyšný. Možná u něj se zrodila moje láska k ušákům, která mě drží dodnes. Tenkrát jsem je naštěstí mohla brát do náruče a hladit je. Když ale ramlice vrhla mláďata, nesměla jsem se jich ani dotknout. Brala jsem to úkorně, až někdo vymyslel namluvit mi, že kdybych na ně sahala, umřela by. Automobil zalepil mou dětskou bolístku ohrádkou, kterou jsem si postavila na trávník a různě ji přesunovala. Většinou jsem do ní zvládla umístit maximálně tři dospělé králíky. Ovšem uhlídat je, se někdy zdálo nad mé síly. Vyrmení cvalíci vážili téměř polovinu mé váhy a oplývali nezdolným temperamentem. Navíc jsem si je nikdy neužila podle svých představ, neboť tuto mou zábavu obvykle násilně přerušilo Automobilovo volání, abych je uklidila a běžela vstříc přichozí babičce.

Tudíž mě občas napadalo, proč u Automobilu nemohu zůstat déle. Jednou se na mě ale usmálo štěstí. Babička, jinak povoláním zdravotní sestra, dostala v nemocnici dvě noční služby za sebou, a já mohla v Automobilově ráji strávit dva dny. Nehledě na to, že očekával návštěvu svého syna, tedy mého strýce, jehož jsem tehdy měla ještě ráda. Celé to dovršilo hezké letní počasí, které dávalo naději na nerušené odpoledne strávené s králíky v ohrádce. Má představa se naplnila. Kalila ji jen skutečnost, že jsem musela poslouchat Automobilovo cholerické řvaní. Odmítla jsem totiž sníst jablko i s ohryzky, což prostě nesnášel. Za pár minut se k mé radosti uklidnil a předvedl mi nové lyže na zimu, jež pro mě složitě vyhandloval. Po svých rodičích podědil obdivuhodný a nevšední obchodní talent, který ovšem za socialismu nemohl legálně rozvíjet. Přesto dokázal sehnat a vyměnit téměř cokoliv.

V parném létě jsem však nedokázala lyže plně ocenit, respektive jsem podle něj nereagovala dostatečně nadšeně. Proto se opětovně rozeřval, vyhnal mě za králíky a přikázal mi je dát do kotců a ohrádku uklidit. Mí malí kamarádi se mezitím rozutekli, a naháněla jsem je v obavách ze všech koutů. Podařilo se mi je vrátit do králíkárně a s napětím jsem očekávala, co si na mě Automobil zase vymyslí. Na důkaz vzdoru jsem mu tajně vytáhla ze zahrady nedozrálé mrkve a propašovala je k mlsným ušákům. Kdyby to zjistil, asi by mě zabil vzteky.

Automobil mě při tomto zločinu naštěstí nechytil, naopak až po drahné době mi triumfálně oznámil, že dozrál rybíz a angrešt, ať si očešu a sním, co se do mě vejde. Neměla jsem vůbec chuť a jen jsem si zobla.

„Vezmi si co nejvíc, nebude,“ zaburácel Automobilův stín.

Nechápala jsem ho, vždyť keře se prohýbaly pod tíhou plodů a těžko se mohly přes noc ztratit. Úroda slibovala slušný hodokvas i nazítří. Přesto mi důvody jejího možného zmizení blíže nevysvětlil a nasadil mi tím brouka do hlavy.

Z přemítání mě vyrušilo až chrchlání embéčka, a tvář se mi stáhla do úšklebku. Výlety s Automobílem jsem nenáviděla. Otevřel vrata od garáže a zaburácel, abych nechala rybíz rybízem a nastoupila, protože si musí něco rychle vyřídit. Poslušně jsem si dřepala na koženou čalouněnou sedadlo a napadlo mě, do jakého venkovského zapadákova asi vyrazíme tentokrát. Něco zařídit totiž v překladu znamenalo, že se chystá osobně si domluvit rande s některou ženštinou z přilehlých vesnic. Často jsem se tak za odpoledne ocitla i ve třech zcela odlišných domácnostech. Samotné návštěvy probíhaly většinou obdobně a zhruba podle následujícího scénáře. U vchodu do průměrného krabicového domu nás málem pokousal domácí psík. Po zazvonění se rozletěly dveře a vylezla z nich dáma mezi čtyřiceti až šedesáti, obvykle oděná v barevné zástěře. Pohlédla na Automobila a na tváři se jí rozlil unifikovaný vítací úsměv.

Hovory dospělých se uskutečňovaly výhradně za mými zády. Automobil mě totiž zahnal do pokojíčku k vnučatům dotyčné, kde bohužel z podivné hamižnosti a šetřivosti scházely pořádné hračky. Právě sem nám obvykle jiná a mnohem mladší paní donesla silně přeslazený moučník. Zbytek času jsem měla vyplnit hrou. Mé pokusy o navázání hovoru s dětmi dopadly až na pár výjimek katastrofálně. Já, už velkoměstská slečinka, jsem se pokoušela mluvit o zoologické zahradě, loutkovém divadle a knížkách. Ovšem tato nebožátka znala nejlépe rybník za lesem a tím jejich obzor mnohdy končil. Jelikož jsem moučníky obvykle pohrdla, shlíželo se na mě jako na rozmazlené dítě násilně přesazené do Prahy.

Jinak mě bavilo jezdit v embéčku, protože jiný blízký příbuzný auto nevlastnil. Každopádně mě nelákaly, ba přímo odpuzovaly cíle našich cest.

S upatlanýma rukama od rybízu jsem dospěla k další návštěvě přesně podle popsaného scénáře. Tentokrát jsem ke svému údivu narazila na bystřejší holčičku, a dalo se to přežít. Přesto jsem se těšila zpátky ke králíkům a angreštu. Ze všeho nejvíce jsem totiž nenáviděla pokusy mě skamarádit s krávou či pašíkem, k čemuž se mnohé ženy uchýlovaly v domnění, aby pražské děvčátko poznalo kouzlo venkova. Děsila mě představa exkurze za býkem, který zuřivě bojoval se směšně tenkým řetězem a tvářil se velmi našťavaně. A kam jinam pak poslat děvče z metropole než k němu a pozorovat jeho vystrašené reakce. Jim se to zdálo zábavné, mně odporné.

Na jaře jsem se přitom opravdu těšila na kačenky, kuřátka a housátka, ale k velkým zvířatům jsem cítila respekt.

Při této povedené návštěvě jsem zobla i do koláče, protože mi nějak vyhládlo, tudíž jsme mířili domů v dobré náladě, tedy hlavně Automobil. Aby ne, když o mně dvě hodiny nevěděl. Za odměnu jsem směla sama nakrmit holuby. Rozhazovala jsem nadšeně obiloviny po dvoře a z dálky poslouchala spílání, že je nesmím házet na jedno místo. Po splnění úkolu jsem se navečeřela a musela na kutě. Byla jsem unavená, ale cítila jsem se docela spokojeně.

Ráno na mě čekalo hned několik překvapení. Když jsem bosýma nožkami tlapkala do koupelny, uhodil mě už na chodbě do nosu podivný nasládlý pach. Ve vaně ležel v lavoru zkrvavený a stažený králík. Jelikož stál záchod až za vanou, nemohla jsem utéct a vyhnout se mírně hororovému výjevu. Ranní hygienu jsem si protřpěla nad králíčkem a uvědomila si, že asi přijel strýc. Automobil totiž králíky zásadně nezabíjel a tuto povinnost nechával na synovi.

V kuchyni ani v obýváku jsem nikoho nenašla. Na stole mě čekala snídaně. Tu jsem rychle zhltna, převlékla se a vyběhla ven. Zahrada zela prázdnotou. Nejistě jsem zavolala:

„Je tu někdo?“

Ozval se Automobil z nitra garáže. Tak jsem se vydala za ním a našla ho v neobvyklé póze, skláněl se nad podivnými skleněnými demížony, v nichž plavalo drobné ovoce.

Nechápavě jsem zakroutila hlavou a němě ukazovala na obrovské nádoby.

„Co se divíš, vždyť jsem ti včera říkal, aby sis vzala co nejvíc, že nebude,“ reagoval Automobil.

Nechtělo se mi věřit, že všechno skončilo utopené za sklem. Vydala jsem se proto přesvědčit, zda na keřích přeci jen něco nezůstalo. Bohužel nikoliv, skutečně vše poctivě očesal.

Když se dostatečně polaskal s budoucími pálenkami, zmizel do kuchyně, aby mi připravil další oběd. Osaměla jsem, bez rybízu a bez angreštu jsem tupě zírala do zdi, neboť mě ten proradný chlap zase podvedl. Ani na králíky jsem neměla náladu. Litovala jsem jenom chudinku z koupelny. Zvědavost mě ale přemohla a po zběžném obhlédnutí kotců jsem pochopila, který z mých favoritů se stal strýcovou obětí. Ještě včera jsem mu dávala pusinky na čumáček. Bylo mi do breku.

Při obědě jsem opravdu nemohla myslet na to, co jím. Připadalo mi to mnohem horší než poprava anonymního holouběte a pečínka z něj. Strýc s Automoilem se samozřejmě tvářili, že se nic neděje. Mě ale svíral pocit, že právě baštím nejlepšího kamaráda.

K večeru mě konečně vysvobodila babička. Vypadala jsem asi dost zničeně, a snad proto mi slíbila, že k Automobilovi nepůjdu, pokud sama nebudu chtít. A já ke své hanbě přiznávám, že jsem už nikdy nechtěla.

VEČÍREK S TISÁKEM

V raném mládí jsem ze všech alkoholických nápojů pila nejraději víno. Nevedla mě k tomu kletba rodinné zátěže zvané alkoholismus, ale naopak čistý pragmatismus. S kamarádkou Olinou jsem si totiž hravě spočítala, že nám jedna láhev vydrží déle než všechny koly a limonády dohromady. Navíc nás to v důsledku vyšlo finančně levněji. Inu, ve studentském věku jsme musely hledět na peníze, jichž se nám příliš nedostávalo. Nemohly jsme si moc vyskakovat, pokud jsme se chtěly někam podívat a neseďte jen doma nad učebnicemi.

Do výčtu našich večírkových cílů se dostala i má teta na Vysočině, která zde žila v příjemné malé vesničce. Jednou jsem tam vzala i Olinu a při té příležitosti jsem samozřejmě zjišťovala, zda se v okolí náhodou nekoná taneční zábava. Měly jsme velké štěstí, protože hned ten večer se jedna odehrávala přímo v místním kulturáku. Teta nás tam v minisukních odmítala pustit a donutila nás nasoukat se do džínů svých synů. Pak už nás bez řečí poslala k muzice.

Byly jsme dívky družné a povídavé a dávaly se do řeči s každým, kdo vydržel náš ostrovtip. Tentokrát jsme zabředly do hovoru s kapelníkem přítomné metalové skupiny. Cítil se takřka ohromen, když se dozvěděl, odkud jsme přijeli. Metropole spolehlivě zabrala i tentokrát. Olina mluvila s roztáhlým pražským přízvukem, tudíž se hned projevilo, u jaké řeky se narodila. Kapelník nám frajersky nabídl, že pokud se druhý den dostavíme do vedlejší obce na zábavu, máme u něj schovanou flašku vína. Chtěl nám dokázat, že i na Vysočině žijí gentlemani a světáci. Prostě i obyvatelé Horácka věděli, co se slušelo a patřilo. Měla jsem a mám je proto ráda.

Když jsme se vyspaly, a většinou jsme po takové kulturní zátěži vstávaly pozdě, začaly jsme se pečlivě připravovat na další dýchánek. Zmalovaly jsme se jak carské truhly a oprášily minisukně. Tetě se to sice nezdálo, ale podařilo se mi zlomit její odpor. V podvečer jsme vyrazily opět svěží na tzv. výlet. Výletem se označovala akce konající se za vesnicí v místě k tomu určeném. Jednalo se o pečlivě udržovaný areál s lavičkami a kioskem, který obklopovala panenská příroda. Okolní křoviště proto dávala mladíkům jedinečnou příležitost přivést naivní holčiny do jiného stavu a stávalo se to tady téměř pravidlem. Tudíž pokud měla dívka slušné příbuzné, před odchodem zaslechla varování:

„A ne abys s těma klukama někam lezla.“

Moje teta mě před nimi varovala častokrát a moc dobře věděla proč. Ostatně i její vlastní syn si takto opatřil nevěstu a svým rodičům prvního vnoučka.

I tentokrát jsme zběžně prohlédly osazenstvo a zaměřily se na pódium, kde si už kapelník ladil nástroj. A protože jsem byla „mladádržácká“, neváhala jsem se okamžitě dožadovat slíbené lahvinky. Kupodivu se netvářil, že mě vidí poprvé v životě, ale naopak dostal slova.

„Momentík, zařídím to,“ usmál se. „To si pošmáknete,“ zahlaholil a odešel.

Podívala jsem se na Olinu a vyprskla smíchy.

„Hlavně aby začali hrát,“ pronesla a já souhlasně přikývla.

Za chvíli se objevil celý rozzářený se svým darem. Vzala jsem si ho a slušně mu poděkovala. Musel se jít připravovat na blížící se výstup. Etiketa na přineseném skle vypovídala cosi o pražskobýčí krvi. Obsah hovořil zcela o něčem jiném. Ihned jsem si vybavila verše z Romance o Karlu IV., v nichž se

právě zmíněný vladař rozohňuje nad kvalitou moku. Lokla jsem si totiž něčeho tak ukrutně trpkého, co mi rázem připomnělo kvalitní ocet. Zkřivila jsem ústa. Věděla jsem, že už si do rána ani necucnu.

„Proč se ksichtíš?“ zeptala se Olina.

Podala jsem jí mlčky červený zázrak, aby si ho rovněž dostatečně užila. Asi jsem ji inspirovala, protože ho do sebe obrátila jen s největším přemáháním. Chtěla si asi zavdat více, snažila se, ale nakonec rezignovala.

Vypadlo z nás několik ostrých slov na adresu kapelníka, jehož od tortury zachránil pouze začátek produkce. Těžko jsem mohla do kytarového sóla zařvat:

„Cos nám to přinesl za patok.“

Raději jsem jeho milý dar pečlivě zazátkovala a ponechala svému osudu.

Náhle se z davu před námi vyloupl Tisák, který nás bohužel zaregistroval a zamířil si to samozřejmě přímo za mnou. Byl to místní zemědělec, jehož rodiče vlastnili statek a polnosti. Přestože rodina oplývala dostatkem finančních prostředků, neúměrně šetřila, ba přímo škudlila. Bohužel pro Tisáka, který se přitom rád napil, ale ne vždycky natrefil na vstřícného sponzora, jinak řečeno hlupáka, co mu dobrovolně objednával panáky na svůj účet. V takových okamžicích mi připadal nejšťastnější a nejmilejší.

Tento svérázný hoch disponoval značnou inteligencí a zřejmě ani nevypadal odpudivě. Ovšem když se v něm probudil zájem o zástupkyni opačného pohlaví, vyprávěl jí o traktorech a o kvalitě sklizně. Sama jsem se o tom několikrát přesvědčila a velice mě to otravovalo. Z těch důvodů jsem pak před ním neustále prchala a pokoušela se uniknout jeho častokrát opakované výtce:

„Ty se přede mnou pořád schováváš.“

A právě tento věčný agronomický stín se za mnou šinul i tentokrát. Lezl mi už opravdu výrazně na nervy, protože na diskuzi o škůdcích řepy jsem opravdu neměla náladu. Rozhodla jsem se proto k pomstě, již mi poskytl onen nešťastný octový dárek. Tisák se připloužil a pozdravil nás. Nenuceně se usadil vedle mě.

„Jé, holky, vám tu stojí flaška a přitom nepijete,“ vyčetl nám.

Mrkla jsem nenápadně na Olinu a ta vytušila, že jsem právě vymyslela nějakou kulišárnu.

„Člověče, nebudeš nám věřit, ale dneska na ni nemáme chuť,“ řekla jsem s úsměvem granda.

Tisák se na nás soucitně podíval a přitom jen obtížně skrýval radost, protože sladší větu asi dlouho neslyšel a ani neuslyší. Jeho gesto, zda může ochutnat, jsem odkývala beze slov.

„My ti tu flašku z přátelství ponecháme,“ dodala Olina mírně uštěpačně.

Nadšeně povyskočil a lačně sáhl po hrdle. Popřály jsme mu hezkou zábavu, zvedly se a oddaly rytmům hudby. O jeho společnost ani jedna z nás opravdu nestála.

Tisák se během dvou hodin tím nechutným hnusem opil tak, že nevnímal ani mě ani kohokoliv dalšího. Válel se po stole, až nakonec spadl přímo pod něj, a po zbytek večera jsem o něj nezakopla.